

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa C. spółki akcyjnej w K.
przeciwko A. R., W. R., B. R., Ł. R. i A. R.¹
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym
oraz z powództwa B. R.
przeciwko A. R., W. R., Ł. R. i A. R.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej A. R.
od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 2 lipca 2021 r., sygn. akt II Ca 153/20,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od pozwanej A. R. na rzecz C. spółki akcyjnej w K.,
B. R. i W. R. kwoty po 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu

Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwana A. R. wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na jej oczywistą zasadność, wynikającą z wydania zaskarżonego orzeczenia z naruszeniem art. 365 § 1 k.p.c. Skarżąca powołała się na wydany przed zaskarżonym wyrok uzgadniający treść księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, w świetle którego powinna być wpisana w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości jako właściciel. Stwierdziła, że sprawa o uzgodnienie treści księgi wieczystej „jest odmianą sprawy o ustalenie, a nadto powoduje stan tzw. prawomocności rozszerzonej, który ma ten skutek, że odnosi się również do innych podmiotów, niż tylko strony postępowania, co wynika ze szczególnej roli jaką pełnią księgi wieczyste, przede wszystkim funkcji gwarancyjnej. Obecnie, wskutek wydania późniejszego, zaskarżanego niniejszą skargą kasacyjną wyroku, w obrocie prawnym funkcjonują dwa prawomocne wyroki, które ustalają właściciela nieruchomości, które są między sobą sprzeczne. Tego rodzaju sytuacja jest niedopuszczalna i wymaga wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia”.

Skarżąca stwierdziła ponadto, że oczywista zasadności skargi kasacyjnej „wynika również z obrazu przez Sąd Okręgowy w Szczecinie przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art 381 k.c. w zw. z art. 382 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez brak przeprowadzenia dowodów zawnioskowanych do przeprowadzenia przed Sądem II instancji oraz już zawnioskowanych przed Sądem I instancji, które to istotne naruszenie miało wpływ na wynik sprawy, albowiem przedmiotem wniosku dowodowego były dowody mające istotne znaczenie dla wydania rozstrzygnięcia w sprawie, a jednocześnie potrzeba, w odniesieniu do paszportu, powołania tego dowodu powstała dopiero po wydaniu wyroku, albowiem dowody te, dotyczyły okoliczności, które pojawiły się dopiero na ostatniej rozprawie, poprzedzającej zamknięcie przewodu sądowego, nadto istniała konieczność odszukania dowodu, który przestał być używany kilkanaście lat temu i znajdował się w archiwum”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy powódki o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Skarżąca błędnie postrzega charakter ochrony udzielanej w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym oraz granice stanu rzeczy osądzonej właściwe wyrokowi kończącemu takie postępowanie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym jest powództwem służącym zaspokojeniu roszczenia typu rzeczowego (*actio in rem*), przy pomocy którego powód domaga się nie tylko ustalenia prawa lub stosunku prawnego, lecz także wydania orzeczenia zastępującego oświadczenie woli osoby wpisanej do księgi wieczystej, które by prowadziło do usunięcia wpisu jej prawa i zastąpienia go wpisem obrazującym stan prawny nieruchomości aktualny na datę zamknięcia rozprawy (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 18 czerwca 2015 r., III CSK 372/14, nie publ., z 16 lutego 2011 r., I CSK 305/10, OSN-ZD 2012, nr A, poz. 7 i przytoczone w nich orzecznictwo). Orzeczenie wydane w takim postępowaniu tworzy stan rzeczy osądzonej wyłącznie pomiędzy osobami, które wzięły udział w sprawie, gdyż żaden przepis prawa nie rozszerza jego skuteczności na inne osoby (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2019 r., I CSK 440/18, nie publ.).

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy (np. w wyroku z 21 lipca 2021 r., III CSKP 82/21, nie publ.) art. 382 k.p.c. wyznacza podstawę orzeczenia sądu apelacyjnego, jaką jest materiał zebrany w postępowaniu przed sądami obu instancji. Ma on zatem charakter ogólnej dyrektywy wskazującej na kontynuację merytorycznego rozpoznawania sprawy w postępowaniu odwoławczym. Z art. 382 k.p.c. nie wynika, aby sąd apelacyjny obowiązany był przeprowadzać dalsze dowody, bez względu na stan wyjaśnienia sprawy, bądź aby ciążył na nim obowiązek uwzględnienia każdego wniosku dowodowego zgłoszonego w postępowaniu apelacyjnym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lipca 2000 r., V CKN 102/00, nie publ.). Zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. może wypełniać podstawę kasacyjną tylko w wypadku pominięcia przez sąd drugiej instancji części zebranego w sprawie materiału.

Nie ma wątpliwości co do tego, że strona postępowania cywilnego może zgłaszać wnioski dowodowe także w postępowaniu przed sądem drugiej instancji. O ograniczeniach tego uprawnienia stanowi art. 381 k.p.c., lecz należy je także wywodzić z ogólnych przepisów o postępowaniu dowodowym, w świetle których sąd nie prowadzi wszelkich dowodów zgłoszonych przez stronę, lecz tylko dowody na fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Apelacyjny wyjaśnił, z odwołaniem się do art. 381 k.p.c., dlaczego pomija dowody zgłoszone przez powódkę w apelacji; motywacja ta nie jest *prima facie* nieprawidłowa, a tylko w takim przypadku wniosek powódki o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podlegałby uwzględnieniu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 122 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 265) oraz § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.

[as]